

Nina en Frederik

Eén biografie, twee levens

Achter de Coulissen van High Society en Roem

Ingrid Schouten

Voor mijn moeder,
Paul, Igor en Alexander

© 2021, 'Nina en Frederik, één biografie twee levens'

Auteur Ingrid Schouten

ISBN 978-94-6247-214-3

Tweede druk maart 2021

www.bestelmijnboek.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar worden gemaakt in enige vorm of op enige wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

Voorwoord

Deel 1: Jonge Jaren

Proloog

1	Nina	17
2	Frederik	31
3	Society on Stage	33

Deel 2: Samen

4	Een huwelijk	49
5	Een nomadenbestaan	63
6	Een vroege zomerromance	76
7	The show must go on	84
8	Vriendenleven op Ibiza	91
9	Ontsteltenis	102
10	Een plus een is vier, vijf of zelfs zeven	110
11	Down down up down up	114

Deel 3: Los van Elkaar

12	Nina alleen	123
13	Frederik zonder Nina	135
14	De aanloop	143
15	De Hughes-affaire	166
16	De afloop	182
17	Nina superster	189
18	Nina filmster	203
19	Nieuwe huwelijken	218
20	Meer films	227

21 De stand-upcomedian	232
22 Skid Row en Hollywood	238
23 Terug naar Ibiza!	243
24 Aan het eind van de wereld	251
Epiloog	276
Dank	282
Literatuur	284

15 mei 1994: Op de Filipijnen is te Puerto Galera het levenloze lichaam van een blanke man aangetroffen in zijn bungalow aan het strand. Vlak bij hem lag het lichaam van een jonge, Aziatische vrouw. Zij zou zijn vriendin of verloofde zijn geweest. De recherche concludeerde, na onderzoek in zijn volledig intacte woning, dat het gaat om een Nederlander van 60. Zijn voornaam: Frederik. Nader onderzoek heeft uitgewezen dat hij een telg was uit een eeuwenoud Nederlands aristocratisch geslacht, in eerste echt verbonden met een Deense uit het Kopenhaagse patriciaat. Haar voornaam: Nina.

Voorwoord

Met nauwelijks meer kennis over 'Nina en Frederik' dan wat een snelle zoektocht op internet oplevert, begon ik aan wat ik gedurende vier jaar 'mijn project' zou noemen. Simpele feiten op een rij leverden al gauw een bijzonder verhaal op over het zangduo dat vanaf zijn stormachtige doorbraak in 1957 twaalf jaar lang de zalen vulde in Europa en ver daarbuiten. Een verhaal dat is ingekleurd met gegevens uit interviews, artikelen uit kranten en tijdschriften, digitale media, (auto)biografieën, boeken, en films. Alle informatie in dit boek is gebaseerd op bronnen. Een enkele maal heb ik geïnterpreteerd.

Veel heb ik geput uit Nina's autobiografie 'Nina', die zij in 1973 schreef. Daarnaast vormden 'What Really Happened' (1972) van Clifford Irving, alsmede Jacob Wendt Jensens biografie 'Nina van Pallandt' uit 2012 uitermate belangrijk materiaal. Van kinds af aan had Frederik van huis uit meegekregen zo min mogelijk in de pers te verschijnen. Door zijn sterrenstatus werd hij een prooi voor de media, maar hij deed er alles aan die zo veel mogelijk te mijden. Ook aan familie en vrienden liet hij bij voorkeur niet veel los. Over hem was dan ook aanzienlijk minder informatie te vinden dan over Nina.

Een van mijn eerste acties was een bezoek aan het kerkhof van IJhorst in Overijssel, niet ver van het plaatsje De Wijk in Drenthe waar Frederiks zuster Clara woont en waar zijn ouders de laatste jaren van hun leven doorbrachten. Het is ook de plaats waar zijn zoon Nicolas op veel te jonge leeftijd overleed. Het duurde geruime tijd voordat ik achter een haag aan het riviertje de Reest de naast elkaar gelegen graven vond van vader Floris, moeder Else, zoon Frederik en diens zoon Nicolas. Vlakbij is een wihouten brug die Overijssel met Drenthe verbindt. Het is er mooi, stil en vredig.

Die dag wist ik hoegenaamd niets over Nina en Frederik. Het kostte mij jaren om hun levens gedetailleerd in kaart te brengen en antwoorden te vinden op vragen als: Wie waren hun ouders? Hoe was hun jeugd? Wat bracht hen bij elkaar? Wat bepaalde hun succes en wat dreef hen uiteen? Hoe verlieten hun levens verder?

En ten slotte: waar is Nina?

Deel 1: Jonge Jaren

Proloog

In de uitgestrekte achtertuin van het statige Bernstorffslund spelen een jongen en meisje in de zandbak. Heel precies vult het meisje haar vormpjes met zand en strijkt deze netjes af alvorens ze zorgvuldig om te draaien. Haar speelkameraad kijkt aandachtig toe. Verderop bij de vijver staat de tuinman de rozen op te binden. Hij heeft niets op met dat kleine grut in zijn tuin. De twee moeten het niet in hun hoofd halen in de buurt van zijn bloemperken te komen; de vijver vormt een permanent gevaar.

Dan klinkt er gehuil uit de zandbak. De keukendeur zwaait open en de kokkin komt, haar handen aan haar schort afvegend, aangesneld. Op de rand van de stenen zandbak trekt ze het huilende joch op schoot. Ze strijkt hem door de haren, fluistert lieve woordjes en vraagt over zijn bolletje heen aan zijn vriendinnetje waarom hij huilt.

Zij haalt haar schouders op: 'weet ik niet,' waarop het ventje zich los wurmt en de zandbak inklautert.

Even later klinkt er gezang uit de zandbak. Twee heldere kinderstemmetjes zingen een kleuterliedje. De kokkin en de tuinman kijken naar het tweetal. Het al late zonlicht kleurt hun blonde haren goud.

Ze vormen een mooi plaatje.

Niet veel kinderen zullen tijdens hun jeugd in zoveel landen hebben gewoond als Frederik van Pallandt. Dit is des te opmerkelijker omdat die jeugd werd doorgebracht tijdens de crisisjaren, de Tweede Wereldoorlog en de sobere periode van wederopbouw daarna. Als Frederik Jan Gustav Floris wordt hij op 4 mei 1934 geboren uit het huwelijk van Floris Carsilius 19de baron van Pallandt en de Deense gravin Else Blücher-Altona.¹ Zijn moeder is een afstammeling van generaal Blücher, die in de slag bij Waterloo tegenover Napoleon stond. Zijn vader stamt uit het oud-adellijke geslacht Van Pallandt, dat in de zeventiende eeuw in hoge gunst stond bij stadhouder Frederik Hendrik, zoon van Willem van Oranje. In de twintigste eeuw onderhoudt de familie nauwe, zelfs hartelijke betrekkingen met het Koninklijk Huis, zowel onder koningin Wilhelmina als onder koningin Juliana.

Frederik komt ter wereld in de Sankt Lukas Kliniek in de chique buitenwijk Gentofte in Kopenhagen. Twee jaar later wordt zijn zusje Clara geboren.

Frederiks vader is eerder getrouwd geweest met de toen negentienjarige Irène Kirillovna Narischkine.² Uit dat huwelijk heeft hij één zoon, Serge Adolphe, geboren op 4 december 1931. Serge sterft op elfjarige leeftijd aan meningitis. Hij ligt begraven in Washington D.C. Frederik is dan acht en zijn zusje zes. Het kan niet anders dan dat dit plotselinge overlijden een traumatische gebeurtenis is geweest in het leven van de jonge kinderen.

Floris van Pallandt werkt in de jaren dertig als eerste secretaris op de Nederlandse ambassade in Kopenhagen. Via zijn vrouw Else raakt hij bevriend met Clara en Kaj Møller. Else en Clara zijn al sinds hun jeugd vriendinnen.

Clara is geboren als Clara Undset Gyth. Met haar Deense vader en Noorse moeder groeit ze op in Denemarken.³ Kai Møller, nog maar net als advocaat begonnen in Londen, keert terug naar Kopenhagen als zijn vader overlijdt. Samen met zijn broer neemt hij diens franchisebedrijf over. Enkele jaren later komt hij in de directie van de conservatieve krant *Berlingske Tidende*, lang in bezit van de familie Blücher-Altona.

Het echtpaar Møller is al elf jaar getrouwd, als op 15 juli 1932 hun dochter Nina Magdalene wordt geboren. Ook zij komt ter wereld in de Sankt Lukas Kliniek in Gentofte. Plagerig wijst de privé-verpleegster Kaj Møller een gerimpelde, vlekkerige, piepkleine baby aan.

‘Dit kan niet waar zijn,’ brengt hij uit, het kleine, huilende wurm oppakkend. Als hij even later zijn dochter ziet, juicht hij verrukt: ‘Ze is beeldschoon, het kan niet anders.’⁴

Prinses Viggo, de Amerikaanse Eleanor Green, echtgenote van prins Viggo, een kleinzoon van koning Christiaan IX van Denemarken, wordt Nina’s peetmoeder.

Nina groeit op in villa Bernstorffslund, gelegen tegenover het paleis van prins Waldemar, Viggo’s vader, in de wijk Gentofte.

Op 22 oktober 1935 wordt haar zusje Susanne (Sussi) geboren. Nina, het prinsesje in huis, moet nu haar plek delen. Groothartig stelt de driejarige Nina aan haar ouders voor - omdat die toch haar al hebben - Sussi weg te geven aan mensen die geen kinderen hebben.

Villa Bernstorffslund verschaft onderdak aan een levendig huishouden met de in die tijd gebruikelijke hulptroepen: een kok, een kinder- en een dienstmeisje, een chauffeur en een tuinman. Journalisten, schrijvers, diplomaten en artiesten komen veelvuldig over de vloer. De reguliere gasten worden door Nina met oom en tante aangesproken. Oom Storm Petersen is favoriet. Hij is een bekend satirisch politiek cartoonist, werkzaam voor Nina's vader bij de *Berlingske Tidende*. Hij vertelt Nina sprookjes over trollen en elfen en toont haar donkere hoekjes onder de trap, waar ze wonen. Voor Kerstmis krijgt Nina een door hem getekend en geschreven boekje over kaboutertjes. Het zal haar hele leven met haar meeverhuizen.

Ook de ouders van Frederik behoren bij de vaste gasten tijdens de grote ontvangsten bij Nina thuis. Nina's beeldschone moeder is een society-gastvrouw, alom geroemd om haar gastvrijheid. Nina, Frederik en hun beider zusjes zijn vanaf hun prille jeugd speelkameraadjes. De vier kinderen worden ervan doordrongen familie-erfgoed en -tradities door te geven aan volgende generaties, goed hun best te doen op school en zich tot sociaal vaardige volwassenen te ontwikkelen. Om huishoudelijke taken behoeven ze zich nooit te bekommeren, daar is personeel voor.

Nina is vier en Sussi een baby, als volkomen onverwacht hun vader overlijdt aan een hartaanval. Niemand krijgt het verdriet van Clara te zien, een voorbeeld van de emotionele zelfbeheersing die ze al vroeg bij haar dochters inplant. Ze houdt het niet uit in hun met herinneringen gevulde huis en neemt de meisjes voor lange tijd mee op een vakantiereis naar Monte Carlo en Rapallo in Italië.

De kinderen horen van hun moeder en andere naasten hoe briljant, geestig en creatief hun vader was. Al gauw heeft Nina slechts een vage herinnering aan hem. Als tiener evenwel, tijdens heftige discussies met haar moeder, zou ze haar vader, zo schreef zij, altijd naast zich weten.

Aan het samen spelen van de vier kinderen komt abrupt een einde als in 1941 Frederiks vader tot zaakgelastigde wordt benoemd aan de Nederlandse ambassade in Lissabon. Het moet voor het gezin een grote overgang zijn geweest van het kille, natte Denemarken, maar met veel vrienden en de familie van moeders kant, naar het zonnige Portugal, waar ze niemand kenden.

Portugal was na de bezetting van de Franse kust door de Duitse troepen een onmisbare schakel geworden in de luchtverbinding met Amerika en Nederlands-Indië. Goede betrekkingen met Portugal waren voor de Nederlandse regering in Londen dan ook van het grootst mogelijke belang. Frederiks vader stort zich vol overgave in risicovolle acties met betrekking tot vluchtelingen zaken.⁵ Uit veiligheidsoverwegingen wil hij daarom zijn vrouw en kinderen naar Amerika sturen. Begeleid door oorlogsschepen zullen ze erheen varen. Vlak voor vertrek krijgt Frederik een blindedarmontsteking, waardoor ze niet mee kunnen. Zijn ziekenhuisopname redt hun het leven: Duitse onderzeeërs brengen het hele konvooi tot zinken. Overlevenden zijn er niet.

Na Frederiks herstel reizen ze alsnog af per vliegtuig.

Als kleine kinderen spelen, eten en slapen Nina en Sussi in de kinderkamer, nauwlettend in de gaten gehouden door een kinderjuffrouw. Ze eten met zilveren lepels van zilveren soepborden en drinken uit zilveren bekers met monogram - allemaal doopgeschenken. De kinderjuffrouw is streng. In stijf gesteven uniform staat ze naast de kinderen om erop toe te zien dat ze hun borden leegeten. Slapen doen de meisjes in spartaanse ijzeren ledikanten, goed voor fysieke ontwikkeling en rechte rug. Nina met rollers in haar met azijn gewassen en met rauwe eieren ingesmeerde haar, voor pijpenkrullen en glans. 's Zomers spelen ze in de grote tuin met wandelpaden, spannende geheime plekjes, een vijver en een tennisbaan.

Dagelijks wordt Nina door de chauffeur naar een privéschool gereden. Zo klein als ze is, is ze zich bewust van de hoge eisen die haar moeder aan haar stelt en wil ze niets liever dan haar moeder trots maken. Ze is extreem verlegen en durft er nauwelijks heen, maar heeft baat bij de kleine klasjes in deze school en krijgt er vriendinnetjes. Haar verlegenheid breekt haar meermaals op: haar naaste ervaring is dat ze tijdens een skitocht haar hoge nood niet durft te melden en ze het tot haar schaamte in haar broek doet.

Al met al leiden Clara en haar dochters een vredig en veilig bestaan, zelfs gedurende de eerste jaren van de Duitse bezetting. Clara durft als moeder geen actieve rol in het verzet op zich te nemen. Wel opent ze haar huis voor mensen op de vlucht - die ze ook financieel bijstaat. De kinderen

zijn van jongs af aan gewend aan veel sociale drukte bij hen thuis en weten niet beter dan dat het neven, nichten en vrienden zijn.

Op een dag roept Clara de kinderen bij zich op haar slaapkamer, waar ze hun op strenge toon mededeelt: ‘Op school mogen jullie met vriendjes nooit praten over onze logés. Sommigen van hen verstoppen zich hier voor de Duitsers en als dat uitkomt, komen ze me halen en verdwijn ik in de gevangenis of word ik doodgeschoten. Dan zien jullie me nooit meer terug. Duidelijk?’⁶

In de laatste jaren van de oorlog is het grote huis niet meer te verwarmen. Het gezin brengt de winters door in een hotel in de stad. Naarmate de oorlog langer duurt, dringen de gruwelijke gevolgen Nina’s leven binnen. Een vriendin van haar moeder, Monica Wichfeld, wordt opgepakt omdat in haar kasteel, een belangrijk steunpunt in het Deense verzet, ammunitie verborgen ligt. Op het moment van haar arrestatie heeft Monica een arsenicum bevattende noedvulling in haar mond. Haar verontruste tandarts schakelt Clara in. Moedig begeeft deze zich naar het gevreesde *Dagmar Huis* in Kopenhagen, waar Monica opgesloten zit.

‘Kiespijn,’ blaft de Gestapo-officier, ‘dat is precies wat we nodig hebben om haar aan de praat te krijgen. We hebben hier trouwens excellente tandartsen,’ waarop Clara bruusk de deur wordt gewezen.⁷

Op 19 september 1944 gaat om elf uur ’s morgens plotseling het luchtalarm af. Clara Møller haalt onmiddellijk haar dochters van school en neemt ze zonder uitleg mee naar huis. Alleen de politie mag tijdens het alarm op straat zijn en die kan nu door de bezetter gemakkelijk worden uitgeschakeld en gedeporteerd. Twee agenten die hebben kunnen ontsnappen, worden door Clara opgenomen in de huishoudelijke staf. Eén als chauffeur (hoewel er geen auto meer is), de ander als tuinman. Soms blijft Clara, vanwege de avondklok, na een diner in de stad overnachten. Als dan in huize Bernstorffslund de telefoon gaat, neemt Nina op. Meermalen wordt ze gewaarschuwd dat hun tijdelijke gasten gevaar lopen. Met de nanny en de dienstmeid helpt ze hen snel het huis uit. Delicate papieren verdwijnen in het vuur van het fornuis.

De mooie weduwe Clara wordt overstelpt door aanbidders, die door haar dochters uiterst kritisch beoordeeld worden. Belangrijk criterium is de door kandidaten meegebrachte cadeaus. Daarnaast wordt er goed gelet op de mate van enthousiasme bij hun moeder. De meisjes

krijgen in de gaten dat er geregeld opgebeld wordt door een en dezelfde mannenstem en ze zien Clara vertederen als ze hem aan de lijn heeft.

Op een lentemorgen in 1943 roept ze de kinderen naar haar slaapkamer. Ze laat een foto zien van oom Hugo Helms Hasselbach. De zusjes kennen hem al hun hele leven, hij is Nina's peetvader en ze zijn altijd dol op hem geweest. Hij is alleen nog wel getrouwd. Zijn echtgenote is beschermvrouw van het Deense ballet. Nina heeft jaren op balletles gezeten en is met andere leerlingen meermalen bij haar thuis uitgenodigd voor zomerse logeerpartijen.

Hugo's echtscheiding ligt gecompliceerd, waardoor er pas in september 1946 getrouwd kan worden. Tot grote teleurstelling van Nina en Sussi - die zichzelf al in de rol van bruidsmisjes hadden gezien - wordt het huwelijk in stilte voltrokken.

Hugo's familie is succesvol in de textielindustrie en heeft goedlopende fabrieken in heel Scandinavië. Clara en de meisjes trekken bij hem in in zijn grote, statige huis 'Piniehøj' aan de Strandvej, halverwege de route van Kopenhagen naar Helsingør (Elseneur). Het huis is van de architect die ook het Deense parlamentsgebouw heeft ontworpen. Er is een apart gastenverblijf, een groot koetshuis met vertrekken voor het huispersoneel en een tuinmanswoning op de eerste verdieping. Op het terrein bevinden zich een moestuin, een boomgaard, een kippenren, een duiventil en een paardenstal en er liggen drie eeuwenoude Vikinggraven.

Het is het huis waarin Nina's levenslange liefde voor de zee ontstaat. 's Ochtends loopt ze voor zonsopgang over het strand en 's avonds in bed in haar torenkamer luistert ze naar het kabbelen van de golven. Nooit wil ze later ver van zee of de oceaan wonen. Het is alsof een innerlijke balans zich herstelt als ze na afwezigheid de zee weer ruikt.

Clara is een strenge moeder, die haar dochters goed bewaakt. Nina voelt zich extreem vernederd als in gezelschap van anderen gecontroleerd wordt of ze de pijpen van haar lange onderbroek niet tot boven de knieën heeft opgetrokken. Seksuele voorlichting krijgt Nina niet. Ze weet dan ook nergens van, als ze voor het eerst ongesteld wordt en denkt een vreselijke ziekte te hebben.

Vanaf haar veertiende wordt ze op feestjes uitgenodigd, waar ze, verlegen als ze is, met lood in de schoenen heengaat na eerst alle mogelijke voorwendsels te hebben bedacht, om maar niet te hoeven gaan. Op deze partijen zitten de ouders op stoelen langs de dansvloer om hun kroost - de meis-

jes in tule avondjurken en witte handschoenen, de jongens in *black tie* - in de gaten te houden.

Hugo bemoeit zich niet met de opvoeding van Clara's dochters. Wel verwent hij hen met cadeautjes en geld voor de film. Zijn enige eis is dat ze elke dag, op straffe van eten in de keuken, om klokslag zes uur aan tafel verschijnen. Vanaf hun veertiende jaar krijgen ze daar een glas wijn bij ingeschonken, want een dame hoort te weten hoe ze een glas vasthoudt.

Ondanks haar verlegenheid gaat Nina in deze periode meedoen aan het schooltoneel en zingt ze in een Gregoriaans koor. Ze krijgt zangles van een beroemde Deense sopraan, Nora Elé. Haar koordebuut beleeft ze op de begrafenis van de Nederlandse ambassadeur.

Eenmaal gewend in haar nieuwe huis bij de zee, ontvangt Nina er vriendinnen. Eén daarvan is de twee jaar jongere Merete Davide Petri. Haar vader is hun huisarts en hun moeders zijn vriendinnen.

Merete zou later vertellen: 'Nina was een puur natuurmens dat, totaal onbewust van haar schoonheid, met blote voeten auto reed, altijd op het strand te vinden was en zich afzette tegen haar milieu, hetgeen tot heftige discussies met haar moeder leidde.'⁸

Van haar ouders hoort Merete dat Nina's moeder vroeger nog mooier was dan Nina. Ze kent Clara als een strenge moeder, die hoge eisen stelt aan haar dochters.⁹ Later zou Merete haar tweede dochter naar Nina vernoemen.¹⁰

In 1948 krijgt Hugo een beroerte. Zijn doktoren geven hem het dringende advies met zijn gezin een zeereis te maken. De dure privéschool ziet niets in een maandenlang verzuim van de meisjes, maar Clara heeft daar geen boodschap aan. Vasthoudend als ze is, houdt ze vol dat de meisjes aan boord ook veel zullen leren en mogen de meisjes mee. Zuid-Amerika wordt hun bestemming.

Reizen, zo kort na de oorlog, is een hele toer. De eerste dagen vaart het Noorse vrachtschip voorzichtig in een dikke mist door overblijfselen van Duitse mijnevelden. De kapitein schept er genoeg in ze de stuipen op het lijf te jagen, door steeds te vertellen hoe uitermate riskant deze onderneming is. Bij de Golf van Biskaje komen ze in de hevigste storm in jaren terecht. Nina wordt zo vreselijk zeeziek dat ze zelfs gaat verlangen naar een mijn.

Aan boord zijn slechts twaalf passagiers. Buiten hun gezin zijn dat Duitsgezinde Noren op weg naar Argentinië. Nina en Sussi spelen met hun zoontje, maar Clara en Hugo laten overduidelijk merken niets met deze mensen te maken te willen hebben.

Na twee weken op zee varen ze de haven van Rio de Janeiro binnen. Nina is overdonderd door de totaal nieuwe, exotische wereld. Ze bezoeken het immense Christusbeeld en de Suikerberg, eten watermeloen aan een stalletje en maken hun eerste tropische regenbui mee. Daarna varen ze door naar Buenos Aires, waar ze met vertwijfeling zien hoe de pro-Duitse Noren als helden met muziek en vlaggen worden binnengehaald. Het is pas drie jaar na de oorlog.

Op kerstavond willen ze hun oude vrienden, de Van Pallandts verrassen. Floris baron van Pallandt is Nederlands ambassadeur in Argentinië en Uruguay. Dochter Clara, leeftijdgenote van Sussi, heeft bij de Møllers gelogeed, in de tijd dat haar vader secretaris was aan de ambassade in de Sovjet-Unie. Ook Frederik heeft als kleine jongen schoolvakanties bij Nina thuis doorgebracht.

De meisjes en hun moeder verheugen zich op een ontmoeting met de Van Pallandts, die ze voor de oorlog voor het laatst zagen. Tot hun teleurstelling staan ze voor een gesloten deur.

Ze komen erachter dat de Van Pallandts hun kerstvakantie in een resort buiten Montevideo doorbrengen, niet al te ver bij hen vandaan. Als Nina daar aanbelt, doet Frederik open. Verbaasd kijkt hij naar het prachtige, lange, ranke meisje dat hem vriendelijk toelacht. Haar gezicht komt hem vaag bekend voor. Ook Nina staat perplex. De kleine Frederik uit haar herinnering is uitgegroeid tot een blonde, blauwogige tiener, die op zijn veertiende al 1 meter 93 meet.

Nina schrijft: ‘Sindsdien hebben we tal van “deuren” voor elkaar opgedaan, waarbij we altijd weer die vreemde sensatie voelden van die eerste keer, toen we in elkaar een zielsverwant herkenden.’¹¹

Na weken op de boot met Sussi is Nina aangenaam verrast door Frederiks gezelschap. Hij spreekt vloeiend Nederlands, Engels, Spaans, Deens en Frans en zit vol amusante verhalen, die hij ondersteunt met veel en weidse armgebaren, althans volgens Sussi. Zij ziet hoe haar zus aan zijn lippen hangt. Zelf vindt ze hem bijzonder met zichzelf ingenomen en zijn

verhalen neemt ze met een flinke korrel zout. In de familie- en vriendenkring staat Nina bekend als Clara's mooie en Sussi als haar geestige dochter. Humorvol neemt Sussi Frederik nu op de hak, daarbij compleet genegeerd door Nina.

Nina en Frederik zijn die dagen onafscheidelijk. Hij draagt haar, tot groot vermaak en lichtelijke verbazing van de beide ouderparen, op zijn rug het ijskoude water in. 's Avonds gaat het hele gezelschap naar het casino. Nina's moeder heeft bedacht Nina bij deze gelegenheid door een Uruguayaanse zakenman te laten begeleiden. Nina keurt hem echter geen blik waardig en wijkt niet van Frederiks zijde.

Dat Nina Frederik erg leuk vindt, laat ze blijken door vanaf het schip een sloop sigaretten naar zijn kamer te smokkelen.

Veel te snel naar haar zin moet er weer worden doorgereisd.

Zijn moeder zou Frederik na hun vertrek nog tijden plagen met zijn imponeergedrag jegens Nina. Hoe leuk de dagen ook waren, Frederik zou Nina snel weer vergeten, gewend als hij was aan het komen en gaan van passanten in zijn leven, zo vertelde hij jaren later aan *Sondags B.T.*

Het contact tussen de families blijft en Nina en Frederik treffen elkaar af en toe tijdens zomervakanties in Kopenhagen. Ze delen hun buitenlandervaringen, hetgeen niet met veel leeftijdsgenoten kan. Samen bezoeken ze de bekende Deense dansgelegenheid *Ambassadeur*, waar Frederik een tegenstribbelende Nina de dansvloer optrekt om de Mexicaanse *La Raspadans* te demonstreren. Jaren later, op dansles, beseft Nina hoe houderig hun bewegingen toen geweest moeten zijn. Toen echter, beheersten ze als enigen de dans en zwierden ze trots over de dansvloer.

Het zou jaren duren voordat ze elkaar terugzagen.

¹ Het oudste gevonden jaartal van de Van Pallandts in het Nationaal Archief is het sterfjaar van Wilbrand van Pallandt in 936. Carsilius, de tweede naam van vader Van Pallandt, dook al op in 1060. Carsilius, heer van Pallandt, Bredebent en Wildenburg huwde met Agnes, gravin van Sarwerden (Saarwerden). Eeuwenlang werden de namen Carsilius, Floris, Frederik, Jan en Gustav doorgegeven, zo ook aan de negentiende en twintigste baron van Pallandt, respectievelijk Frederiks vader en Frederik.

² Irène Narischkine was kleindochter van graaf Sergey Julevic Witte, premier van Rusland ten tijde van de laatste tsaar.

³De Noorse schrijfster en Nobelprijswinnares Sigrid Undset, schrijfster van de trilogie *Kristin Lavransdatter*, was een zus van Nina's grootmoeder en dus haar oudtante. In 1947 kwam deze statige in het zwart geklede, ernstig kijkende vrouw bij Nina thuis op bezoek tijdens een lezingentournee in Denemarken. In 1949 overleed ze en kreeg ze in Noorwegen een staatsbegrafenis. Op Clara Møller had de aanwezigheid daarbij van leden van het koningshuis en andere hoogwaardigheidsbekleders, waaronder een speciale afvaardiging van het Vaticaan, diepe indruk gemaakt.

⁴Nina van Pallandt, Nina, p. 16.

⁵Nationaal Archief, Inventaris van het archief van het Nederlandse Gezantschap in Portugal (Lissabon), (1759) 1888-1954 (1957) p. 8 en 9.

⁶Nina van Pallandt, Nina, p. 38.

⁷Christine Sutherland, Monica, 1990 p. 199, 200 Monica Wichfeld zou als eerste vrouw in Denemarken, door de nazi's de doodstraf opgelegd krijgen. Dit zorgde voor zoveel commotie onder de Deense bevolking dat haar straf werd omgezet in levenslang. In een Duitse gevangenis bezweek ze in februari 1945 aan een longontsteking.

⁸Jacob Wendt Jensen, Nina, p. 29, 30.

⁹Jacob Wendt Jensen, Nina, p. 51.

¹⁰Merete Petri trouwde met Ole Rostock-Jensen en werd hofdame van koningin Ingrid, de moeder van de huidige koningin Margrethe van Denemarken.

¹¹Nina van Pallandt, Nina, p. 62.

1 Nina

Nina wil met haar bijzondere gevoel voor taal na de middelbare school in het buitenland gaan studeren. Haar moeder ziet daar echter niets in. Een gymnasiumdiploma is goed genoeg. Net als zij moeten de meisjes society-gastvrouwen worden aan de zijde van een telg uit een voornamen familie.

Van Birgit Carstensen, koosnaam Bee, haar hartsvriendin naast wie ze in de schoolbanken zit, hoort Nina dat een Amerikaans-Deense stichting beurzen verstrekt voor een studie in Amerika. Het plan om in Amerika te studeren, laat de meisjes niet meer los. Clara vindt dat je in Amerika geen Engels leert. Als ze dan per se wil studeren, dan in Oxford of Cambridge, het gebaande pad voor getalenteerde jeugd. Maar met hun goede cijfers en een essay met motivatie waarom ze naar Amerika willen, lukt het beide vriendinnen een beurs te bemachtigen.

Nina kiest voor de *U.S.C.*, de universiteit van Zuid-Californië, vanwege het zonnige klimaat en de blauwe oceaan, schrijft ze. Er speelt echter nog iets, of beter iemand, naar later zou blijken. Bee vertrekt naar *Bryn Mawr*, een prestigieuze meisjesuniversiteit in de staat Pennsylvanië.

Het is het jaar 1951, Californië stroomt over van optimisme en energie. Nina geniet van al het nieuwe. Vakken als moderne dans en theater leveren evenveel studiepunten op als een cursus Frans. Ondenkbaar in Denemarken, waar colleges bestaan uit het slaafs maken van aantekeningen. In Amerika daarentegen wordt heftig gediscussieerd met docenten. Zeker in het begin durft Nina haar mond nauwelijks open te doen.

Aan haar zusje schrijft ze bijna dagelijks enthousiaste brieven. Haar relatie met Sussi lijkt op die van veel zussen over de hele wereld: ze hebben veel gekibbeld, maar een buitenstaander moet niet proberen tussen hen in te komen. Nu merkt ze hoe graag ze wat ze meemaakt met Sussi wil delen. Ze schrijft hoe gefascineerd ze is door de enorme afstanden en afmetingen van alles in Amerika. Alleen al Californië is tien keer zo groot als Denemarken. Supermarkten zijn kolossaal, alles is in stukjes gesneden en in plastic verpakt; een hele vis is nergens te koop. Vrouwen doen boodschappen met grote krullers in het haar: 'In Denemarken voldoende reden voor arrestatie wegens exhibitionisme of het beledigen van de openbare

esthetiek.' Iedereen heeft een auto, ook studenten! De beleefde Amerikaanse jongens laten haar nooit ergens voor betalen.¹

Haar eerste roommate, een Engels meisje, wil haar ziel redden en sleept haar mee naar kerkelijke bijeenkomsten, waar Nina zo snel als beleefdheidshalve kan, afhaakt.

Al gauw loopt ze - tot haar grote vreugde - Hugo Wessel, net als zij petekind van haar stiefvader, tegen het lijf. Ze had hem op haar zestiende voor het eerst ontmoet tijdens de zomervakantie in Denemarken. De tienerzomerliefde die ontstond, hield vanzelf op toen Hugo terugging naar Amerika. Daarna waren ze blijven corresponderen. Het was Hugo, die haar - uit puur eigenbelang - op het spoor van de *U.S.C.* had gezet.

Hugo studeert in Los Angeles aan het Occidental College, is knap en galant en rijdt in een indrukwekkende Cadillac Convertible. Met hem doorkruist ze Californië. In Santa Barbara, waar hij familie en vrienden heeft, neemt hij haar mee naar een wijnfestival in een artiestenkolonie in de heuvels. Als de deur wordt opengedaan door de spiernaakte gastheer, maakt Nina conform haar nette Deense opvoeding een keurige reverence.

Ze haalt zelfs de krant als 'Deense curiositeit'. Ze blijkt de eerste Deense student ooit aan *U.S.C.* en wordt gevraagd mee te doen aan de *Groucho Marx TV-quiz: 'You Bet Your Live'*. Van de Deense Nationale Bank had Nina slechts 200 dollar mogen meenemen naar Amerika en ze kan dus wel een extra zakcentje gebruiken. Ze overwint haar schroom en stemt toe, maar is totaal niet opgewassen tegen Groucho met zijn grappen over de '*Danish Pastry*'. Twintig jaar later, als Nina's leven zich in een wervelwind van ongekende hevigheid bevindt, zal ze opnieuw met deze benaming in Amerikaanse kranten verschijnen. Nina's Engels is bij lange na niet goed genoeg voor Groucho's vragen. Geen cent rijker druipt ze gedesillusioniseerd af. Een extreem saai parttime baantje bij het Bureau voor Veteranenzaken, waar ze een kwartje per uur verdient, is het enige alternatief dat haar studentervisum toestaat.

Hoe vrolijk de palmbomen ook wuiven en hoe uitbundig de zon ook schijnt, in december is Nina ziek van heimwee naar de kerstsfeer in het donkere, koude, knusse Denemarken. Met haar twee huisgenoten heeft zij nog geen dollar in de portemonnee en nauwelijks iets te eten in de ijskast, als te elfder ure een cheque van Nina's oom uit Chicago arriveert, waarmee de drie meisjes nog net voor sluitingstijd de supermarkt plunderen.

In de lente van 1952 krijgt Nina een nieuwe kamergenote, een lieflijk, lichtgekleurd meisje. Met dit meisje wordt ze door ouderejaars meegevraagd naar een *lesbian bar*. Nina heeft er geen idee van wat dat is, begrijpt wel dat het iets ‘abnormaals’ moet zijn, maar is te verlegen om het te vragen. Het blijkt een smerige, slecht verlichte ruimte, waar ze tot hun schaamte twee mannelijke medestudenten tegenkomen, die hen prompt voor de avond erop mee uit vragen. In de donkere ruimte is het uiterlijk van Nina’s kamergenote blijkbaar niet opgevallen, want als ze de volgende avond binnenstappen, maken de jongens meteen rechtsomkeer. Voor het eerst ervaart Nina racisme. Ze voelt zich totaal machteloos. Nooit zal ze vergeten hoe het meisje, naar zichzelf kijkend in de spiegel van de badkamer, haar frustraties uitschreeuwt.

Ook dit is Amerika!

Een vriend van de filmacademie vindt Nina geknipt voor Hollywood en moedigt haar aan auditie te doen. Met de filmstudio’s letterlijk om de hoek, stemt ze schoorvoetend, ook enigszins geveleid, toe. Ze is zich niet zo bewust van de faam van Hollywood en ziet haar aanwezigheid daar als een verplichte tandartsafspraken, puur en alleen gemaakt om haar vriend te plezieren, schrijft ze in haar autobiografie. Achter een gigantisch bureau treft ze een klein mannetje, één van de belangrijke Hollywood-agenten, niet op of omkijkend van zijn telefoongesprek. Als hij de hoorn eindelijk neerlegt, volgt een bizar onderhoud:

‘Heb je acteerervaring?’ ‘Nee.’

‘Heb je acteerles gehad?’ ‘Nee.’

‘Wil je filmster worden?’ ‘Nee.’

‘Wat doe je dan hier?’ ‘Dat weet ik ook niet.’

Hij kijkt haar perplex aan, tevens het sein dat ze kan vertrekken.²

Vlak voor de zomervakantie wordt Nina lid van een meisjesstudentenvereniging, Pi Beta Phi. Dit lidmaatschap levert haar kost en inwoning op, waardoor ze een jaar langer in Amerika kan blijven. De meisjes zijn aardig en behulpzaam, maar het verenigingsleven zelf vindt Nina een gekunsteld

gedoe. Ze komt in een huis met een ander aspirant-lid, Marilyn Horne. Marilyn heeft ondeugend twinkelende blauwe ogen, een aanstekelijke lach en beschikt over een enorme dosis humor. Ze zou een carrière als mezzosopraan in alle grote operahuizen van de wereld tegemoet gaan. Al tijdens hun verblijf in het studentenhuis zingt ze bij het wereldberoemde Roger Wagnerkoor. Nina hangt aan haar lippen wanneer ze vol hilarische verhalen thuiskomt.

Bij hun inauguratie worden Marilyn en Nina geblinddoekt en door geëxalteerde ouderejaars in witte gewaden naar een alleen door kaarslicht verlichte ruimte gebracht. Daar moeten ze eeuwige trouw zweren aan de idealen van de vereniging. Nina ondergaat de opwinding, maar vraagt zich ondertussen serieus af waar al die ophef voor nodig is: waarom een zus zijn voor clubleden, terwijl ieder ander moet worden buitengesloten? De ouderejaars lopen rond met een air alsof ze volmaakt zijn. De vereniging heeft een pijl als symbool, waarop Nina voor zichzelf besluit niets op te hebben met boogschieten.

Nina's moeder en stiefvader komen haar in de zomervakantie opzoeken. Bij de aanblik van de vele kilo's zwaardere, sterk veramerikaanse Nina willen ze haar onmiddellijk mee terug nemen. Ze krijgen haar echter alleen mee voor een tour op een vrachtschip naar Canada. Voor de rest van de zomer heeft ze in Santa Barbara, Californië, een baantje tegen kost en inwoning plus 60 dollar per maand als nanny voor de achtjarige Terry, van wie de ouders in scheiding liggen. Daar ervaart ze een aardbeving, met 7,7 op de schaal van Richter één van de hevigste die Californië ooit zou treffen. Bijgekomen van de schrik, neemt Nina het meisje mee uit zwemmen in een spiegelgladde oceaan. Ze loopt naast Terry, die haar schoolslag oefent, als ze plotseling geen bodem meer voelt en kopje onder gaat. Als ze bovenkomt, klemt het hevig geschrokken kind zich, doodsbang, zo stevig aan haar vast dat ze bijna gewurgd wordt. Een verraderlijke stroming sleurt hen beiden steeds verder de oceaan op. Met de grootst mogelijke krachtsinspanning lukt het Nina, met Terry om haar nek, weer vaste grond onder de voeten te krijgen. Die ervaring maakt dat Nina, naast haar grote liefde voor zee en oceaan, er voortaan ook een enorm ontzag voor heeft. 's Middags ziet ze hoeveel schade er is aangericht in Santa Barbara en aan welke gevaren ze hebben blootgestaan. Na twee maanden oppassen heeft het baantje voldoende opgeleverd voor een reisje per trein, via de Grand Can-

yon en Chicago naar New York. Ze ervaart hoe spectaculair het is om aan de rand van de afgrond op het Coloradoplateau te staan en in de diepte de rivier te zien. Tijden zit ze op een rotsblok te genieten van het veranderen van de kleuren bij zonsondergang.

Dat staren in de verte blijft Nina altijd doen, gezeten op een berghelling, een stil strand of een parkbank en altijd alleen. Dan kan ze dromen, haar gedachten op een rij zetten en tot rust komen, zou ze schrijven.

In New York trekt ze een week op met twee meisjes uit Wisconsin die ze in de trein heeft leren kennen. Ze doorkruisen Manhattan, passen veel te dure *haute couture* in chique winkels en proeven elke avond een andere keuken. Ze woont alweer een jaar in Amerika, maar moet nog steeds wennen aan de directe, vaak botte vragen van nieuwsgierige passanten, waarmee zij als discrete Deense niet goed raad weet.

Aan het einde van het tweede jaar in Amerika krijgt Nina een uitnodiging van haar vriendin Bee. Die is inmiddels met een Amerikaan getrouwd en woont op Cuba. Het eiland beleeft de nadagen van het Batista-regime. Samen snorkelen en zwemmen ze in zee en praten ze nachtenlang bij over hun ervaringen van de laatste twee jaar.

Na twee jaar verloopt het studentenvisum en keert Nina terug naar Kopenhagen. Intussen gewend aan een vrij en zelfstandig studentenleven, vliegt ze tegen de muren op in het huis waar ze zich weer aan alle huisregels heeft te houden. De meesten van haar vrienden zijn serieus aan de studie of al getrouwd. Het oude leventje van feesten en elegante bals, dat ze als middelbare scholier heeft geleid, behoort nu toe aan de leeftijdsgroep van haar zusje. Een 'wereldwijze' bijna eenentwintigjarige heeft daar niets meer te zoeken. Nina beseft inmiddels dat ze mooi is, maar ook dat ze daar niet van kan leven. In Californië heeft ze af en toe les gegeven om praktijkervaring op te doen. Ze was al snel tot de conclusie gekomen dat onderwijs geven aan lawaaiige, brutale kinderen niets voor haar was. Het liefst zou ze direct terugkeren naar Amerika, maar haar moeder wil daar niets van weten.

Na twee jaar zelfstandigheid moet ze nu voor elk wissewasje, een bioscoopkaartje of een kop koffie, om geld vragen: parttime baantjes bestaan niet in Kopenhagen. Van het hangen thuis wordt ze tureluurs, dus gaat ze golfen. Dat verveelt al gauw, waarna ze gaat tennissen, daarna zeilen om vervolgens kort verkikkerd op auto's te raken, waarvan er verschil-

lende op de oprijlaan staan. Met een houten stationwagen scheurt ze op en neer langs de kust, bezoekt ze vrienden en brengt ze huisgasten naar het station, tot ook daar de lol van af is. Als een donkere donderwolk belandt ze op het terras van Piniehøj, waar de eeuwige zelfde gezichten nog steeds aan dezelfde eeuwige cider of bessensap zitten. Het kost haar de grootste mogelijke moeite het niet op een gillen te zetten, zo schrijft ze. Ze voelt zich volkomen doelloos, trekt zich terug in haar torenkamer, waar ze alleen 's nachts uitkomt om de bibliotheek en de keuken te plunderen. Uit pure lamlendigheid besluit ze haar oude zanglerares, Nora Elé, op te zoeken. Niet dat ze uit is op een muzikale carrière, maar Nora is altijd in haar gedachten gebleven.

Die leerde haar ooit: 'De stem is het kleinste instrument en een wonder. Hoe is het anders te verklaren dat twee kleine stukjes levend vlees en je adem je in staat stellen boven een symfonieorkest uit te stijgen?'³

Na een jarenlange pauze pakt Nina de zanglessen weer op. Nora is in de zeventig. Met het delen van haar levenswijsheden straalt ze een intensiteit uit die magisch werkt. Voor het eerst sinds Californië heeft Nina weer zin om 's morgens uit haar bed te komen. Dat Sussi Nora overdreven en gemaakt vindt en er grote lol in scheidt haar gedrag en gebaren zwaar overdreven te imiteren, maakt op Nina geen enkele indruk.

Nora Elé is de mening toegedaan dat een grote stem niet hoort in een schriel lichaam. En dat komt goed uit. Nina's in de VS vergaarde kilo's worden in Kopenhagen nog verder aangevuld door haar nachtelijke schranspartijen. Haar stem zou dan ook later nooit meer bereik hebben dan in deze periode.

Bij Nina thuis was er nooit veel aandacht voor klassieke muziek. Nora neemt haar nu regelmatig mee naar de opera. Van haar leert ze luisteren, ervaren, begrijpen. Haar stem groeit. Al gauw acht Nora haar rijp voor een carrière in de klassieke muziek. Hoe Nina echter ook geniet van Nora's lessen, het biedt geen oplossing voor het feit dat ze geen zin meer heeft in het leven op Piniehøj. Ze oefent toonladders in haar torenkamer, die ze verder alleen verlaat voor zangles en nachtelijke rooftochten naar keuken en bibliotheek. Haar moeder betaalt haar zanglessen, waardoor Nina zich min of meer verplicht voelt haar vorderingen ten gehore te brengen. Na veel gedraai laat ze haar moeder en haar stiefvader toe in haar slaapkamer, na er eerst de puinhoop te hebben opgeruimd. Ze plaatst hen op twee stoel-

tjes en zingt uit *Madame Butterfly*, *Les contes d'Hoffman* en *La Bohème*. Van hun gezichten kan ze aflezen dat ze behoorlijk onder de indruk zijn.

Na zes maanden suggereert Nora vervolgtessen bij de grote meesters in Italië. Tot Nina's verbazing, gaat haar moeder meteen akkoord. Hoe geveleid Nina zich ook voelt, een professionele carrière ziet ze niet voor zich. Ze durft nauwelijks voor haar familie te zingen, laat staan op een podium. Hoe graag ze ook weg wil uit het extreem saaie Kopenhagen, ze wil niet langer teren op het geld van haar ouders. Midden in deze worsteling, krijgt ze op haar eenentwintigste een kleine erfenis. Ze wilde altijd al naar Parijs en besluit onmiddellijk van dat geld te gaan studeren aan de Sorbonne en de Alliance Française.

Tot haar stomme verbazing stemt haar moeder meteen toe: 'Goed Frans leren is niet verkeerd.'

Achteraf zou Nina beseffen dat haar moeder het helemaal gehad had met haar gemopper en gezeur en blij was een tijdje van haar verlost te zijn.

Groot probleem is nu alleen nog het aan Nora Elé te vertellen, hetgeen ze met lood in de schoenen en in tranen doet.

In de lente van 1954 arriveert Nina op het Gare du Nord in Parijs, waar haar hart openspringt. Kranten, tijdschriften, boeken en Franse films hebben haar ingegeven welke kleren mee te nemen: zwarte broeken, truien, kousen en een gitaar voor aan de linker-, en baljurken, handschoenen en een lijst familie vrienden voor de rechteroever van de Seine. Ze betreft een goedkope, schone kamer in een pension vol Amerikanen aan de Rue Monsieur le Prince. Uren slentert ze door de stad, zit op bankjes langs de Seine en drinkt glaasjes goedkope wijn in cafés op haar route. Ze kan goed alleen zijn. Parijs blijkt ook in het echt een droom. Als na twee weken het pension toch te lawaaiig blijkt, huurt ze een kamer in het zevende Arrondissement, dichterbij de Sorbonne.

Haar roestige schoolfrans is bij lange na niet voldoende om de colleges te volgen. Haar oor heeft tijd nodig om te wennen aan klank en ritme. Ze trekt veel op met Amerikanen, met wie ze Engels kan spreken.

Vaak ook is ze samen met Irene Wedel, een jeugdvriendin uit Kopenhagen. Die woont in een chique arrondissement in een zogenaamd 'net' appartementengebouw, waar ze op een binnenplaats vol ratten uitkijkt. Elke cent moet worden omgedraaid. Op zaterdag maken ze een weekoverzicht met verplichte uitgaven: huur, vervoerkosten, eten en drinken. Wat

overblijft is voor opera, theater en kleren. Het enige waarop ze kunnen bezuinigen, is eten. Uit eten gevraagd worden, wordt dan ook een sport. Ze hebben de afspraak dat de gevraagde altijd zal voorstellen de ander ook uit te nodigen, met nog een vriend erbij, zodat ze met zijn vieren zijn. Alles wat ze krijgen voorgeschoteld, eten ze tot de laatste kruimel op; in tegenstelling tot wat ze van hun moeders hebben geleerd, piekeren ze er niet over het goedkoopste van de kaart te kiezen. Lang niet elke avond is het echter feest, de overtollige Amerikaanse en Kopenhaagse kilo's verdwijnen dan ook snel. Als haar moeder Nina komt opzoeken, is ze bezorgd over hoe dun ze is. Een bezorgdheid die snel verdwijnt, als ze ziet hoe snel ze een vijfgangendiner in een chique restaurant verslindt.

Tot haar verbazing komt Nina erachter dat Scandinavische meisjes bekend staan als bijzonder gemakkelijk te verleiden. Niet voor niets draagt hun meisjeshuis op het universiteitscomplex de bijnaam 'de babyfabriek'. Door haar beschermde jeugd heeft ze er geen idee van dat een Deense afkomst bijna een uitnodiging tot aanranding is.

Haar stiefvader komt ook naar Parijs en neemt haar mee naar een schietbaan om op duiven te schieten. Ze kan kiezen tussen kleischijven en levende duiven. Bij enig dierenleed staat Nina geen moment stil. Integendeel, ze ontwikkelt een waar killer instinct. In een parenwedstrijd wordt ze gekoppeld aan een jongeman met de naam Charles. Haar enige schietervaring dateert van de kermis in Kopenhagen. Om haar partner te imponeren, legt ze het kaliber-12-geweer aan de schouder en roept '*pull*'. Beide lopen legen zich tegelijk en Nina wordt een meter naar achteren geworpen. Ze is als een blok gevallen voor Charles en wil zich onder geen beding laten kennen; moedig lacht ze de felle pijnscheut weg.

Ze beschrijft Charles als langer dan zij, met prachtige groene ogen met daarin bruine spikkeltjes, een sprankelende lach, atletische bouw, elegant en onberispelijk gekleed. Hij straalt een warmte uit die ze mist bij de over het algemeen zo cynische Fransen en vermoedt dat dat komt door zijn van origine Poolse moeder.

Charles neemt haar vaker mee naar de schietbaan en naar de paardenrennen in Longchamp. Dat hij nauwelijks Engels spreekt en haar Frans nog veel te wensen overlaat, maakt haar niets uit. Zijn moeder overlijdt niet lang na hun kennismaking aan kanker, waarop voor Charles een jaar van formele rouw ingaat, waarin van uitgaan geen sprake kan zijn. Nina is zo smoorverliefd dat ze bereid is desnoods eeuwig op hem te wachten. Ze